

חוזר מפמ"ר מחשבת ישראל ממ"ד לשנה"ל תש"פ

מורים ומורות יקרים!

לקראת שנת הלימודים החדשה אני שולח לכם הנחיות ועדכונים. אבקש לקרוא בעיון.

אשמח לעזור לכל בקשה. מספר הטלפון הנייד שלי : 050 – 6283216

- מצוי"ב קישור ל - [רשימה ודרכי התקשרות עם מדריכי מחשבת ישראל + תפקידים בשנה"ל תש"פ](#)

אתם מוזמנים להיעזר בצוות ההדרכה המסור ובמקרה הצורך להיות איתי בקשר.

- השורות הכתובות **בצבע אדום** מציינות את החידושים במקצוע בשנים האחרונות.
- באתר האינטרנטי: מחשבת ישראל החדש – תמצאו בין השאר: הודעות שוטפות, רעיונות לשיעורים, דפי עבודה ומצגות לכל אחד מהמקורות בחוברת "אמונה וגאולה" הנחיות והצעות להערכות חלופיות, מידע ותוכן למבחנים, מתכונות וסיכומים של חומרי הלימוד – בקישור: [לכניסה](#)

[לאתר החדש](#)

אנחנו מאחלים לכם שנת לימודים פורייה ומשמעותית.

באהבה רבה

הרב ד"ר יוחאי רודיק

מפמ"ר מחשבת ישראל

תוכן

תוכן עניינים

3	מועדי בחינות הבגרות :	1.
3	יחידת אמונה וגאולה [סמל ראשי : 038180]	2.
4	קובץ הוגי יהדות המזרח	3.
4	מבחנים מותאמים והתאמות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב	4.
6	שאלות עמ"ר ומדגם שאלות עמ"ר :	5.
6	נהלים וחלופות הערכה שאלון : 038183	6.
7	שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בתחומי הדעת	7.
7	עולים חדשים [סמל ראשי : 038180] - סמל שאלון : 038184	8.
8	נבחני משנה	9.
9	נבחנים אקסטרניים [סמל ראשי : 038180] - ביחידת אמונה וגאולה - שאלון 038182	10.
9	יחידות ההגבר [סמל ראשי : 038580]	11.
10	עולים חדשים - רמת הגבר [סמל ראשי : 038340]	12.
11	בתי ספר הנבחנים בהגבר הן במחשבת ישראל והן בספרות	13.
11	השכלה כללית לכתות י' - סמל שאלון 02083 ומדווח בטופס מקוון ; 9545	14.
11	תכניות תמ"ר וחלוצי הערכה : סמל שאלון תמ"ר - 038188	15.
12	תכנית לימודים במחשבת ישראל ממ"ד למתגיירים	16.
12	כניסה לאתרים :	17.
13	השתלמויות וימי עיון :	18.
13	קישור לתיק תכניות לימודים במחשבת ישראל תש"פ	19.
13	"התמונה הישראלית"	20.
14	רשימה ודרכי התקשרות עם מדריכי מחשבת ישראל	21.
15	מספרי השאלונים במחשבת ישראל :	22.

1. מועדי בחינות הבגרות:

- א.** מועד מבחן חורף תש"פ יהיה אי"ה ביום שני ט"ז בטבת (13 בינואר 2020) ומיועד לאוכלוסיות הבאות: כתה י"א – עולים חדשים ואוכלוסיות מיוחדות. כתה י"ב – פתוח לכולם.
- ב.** מועד מבחן הקיץ לתלמידי י"א י"ב ולנבחני משנה-בוגרים, יתקיים אי"ה ביום חמישי י"ב בסיוון (4 ביוני 2020)

2. יחידת אמונה וגאולה [סמל ראשי: 038180]

יחידת "אמונה וגאולה" היא יחידת חובה בכל מוסדות החמ"ד.

לבחינת הבגרות ילמדו 2 פרקים ארוכים מתוך פרקים 1 2 3 4 6 שהם פרקי לימוד ארוכים (פרק 2 חובה) ועוד פרק אחד קצר (מתוך הפרקים הקצרים: 5 או 7)

סמל שאלון: 038181

בשאלון זה התלמיד יענה על שלושה חלקים:

חלק 1 - שתיים מתוך שלוש שאלות כל תשובה 18 נקודות = 36 נקודות, בפרק זה שאלות על הפרקים הארוכים 1 3 4 6 שביחידת הלימוד 'אמונה וגאולה'. הנבחן עונה על פרק אחד מארבעתם - הפרק הנלמד בכיתתו.

חלק 2 - שלוש מתוך ארבע שאלות כל תשובה 16 נקודות = 48 נקודות. בפרק זה שאלות על הפרק השני – "אני מאמין" - (פרק זה הוא חובה לכולם)

חלק 3 - שאלה אחת מתוך שתיים = 16 נקודות. בפרק זה שאלות על הפרקים הקצרים: 5 7 התלמיד יענה אך ורק על הפרקים שנלמדו בכתה ולא היו בחלופות הערכה. משרד החינוך מפעיל מנגנון בקרה בנושא זה.

הערות חשובות לקראת שנת הלימודים תש"פ:

1. החל ממועד חורף תשע"ט הופיע במבחן הבגרות שאלת קטע בכל אחד מפרקי המבחן. בשאלת הקטע ימשיך להופיע קטע מצולם/סרוק מתוך יחידת הלימוד ועל קטע זה תהייה שאלה בת שני סעיפים. חידוש זה נדרש הן כדי לאפשר מגוון רחב יותר של שאלות והן כדי ליצור איזון בין מגוון בתי הספר ורמות הלימוד השונות.
2. כל המורים והמורות מתבקשים ללמוד עם התלמידים את קטעי המקורות השונים בתוך הספר ובשום אופן לא להסתפק רק בסיכומים לקראת הבגרות, משרד החינוך מחויב אך ורק לספר

הלימוד "אמונה וגאולה" ולא לסיכומים, ככל שיהיו משובחים המופצים בין כתלי בתי הספר. כל מורה ימצא את הדרך היעילה ביותר עבור תלמידיו להבנת והפנמת החומר הנלמד. במבחן החורף הקרוב, כמו במבחנים קודמים, יישאלו שאלות, בין השאר, גם על תוכן המקורות וכל מורה חייב למצוא את הדרך המתאימה כדי שתלמידיו יידעו את התכנים ולא רק את הסיכומים!

3. קובץ הוגי יהדות המזרח

משרד החינוך ממשיך במדיניות יישום ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון). מטרת היישום הוא שכל תלמיד במערכת החינוך יכיר את הסיפור הישראלי השלם הכולל גם את העושר התרבותי, החברתי וההיסטורי של קהילות יהדות ספרד והמזרח. בשנת הלימודים תשע"ט נמשיך בהעמקת יישום ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון). בתחום הדעת שלנו, באמצעות שילוב שאלות על הוגי יהדות המזרח בבחינות הבגרות.

לכל המורים נשלח בשעתו קובץ הוגי יהדות המזרח (בהמשך להחלטות ועדת ביטון) הקובץ מכיל הוגים אלו: הרב יהודה ליאון אשכנזי – ("מניטוי"), הרב יוסף חיים מבגדאד – ("בן איש חי"), הרב אליהו בן אמוזג, הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל, הרב משה כלפון מסווגים לפי הפרקים השונים בספר. שאלות על הוגים אלו יופיעו בע"ה בבחינות הבגרות במועד חורף ובמועד קיץ תשע"ט. הקובץ נמצא באתר המפמ"ר

[בקישור](#)

4. מבחנים מותאמים והתאמות לתלמידים עם לקויות למידה

והפרעת קשב

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב נועדו לפצות על הקשיים ממקור נירולוגי, הגורמים להפרעת למידה שאינה מאפשרת את הבעת הידע הקיים. ההתאמות מאפשרות לתלמידים אלו לעקוף את תחומי הקושי ללא המגבלות הנובעות מהלקות ולתת ביטוי הולם לידע שרכשו. חשוב שהמורה המלמד את התלמיד יערוך היוועצות בצוות החינוכי בנוגע להתערבות לימודית שתסייע לתלמיד להתקדם באופן עצמאי ככל שניתן. הקניית אסטרטגיות למידה, ארגון ותכנון מסייעות במרבית המקרים ללמידה עצמאית.

מצופה מהצוות החינוכי בבית הספר לקבל החלטות בעניין תלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב, כשהחלטות אלה נשענות בראש ובראשונה על חוות דעת מקצועית של מורי בית הספר ונתמכות על ידי אבחון ולא להיפך. האבחון הוא חלק ממכלול, הנבדק לגבי נחיצות ההתאמות. נוסף לכך, יש חשיבות רבה לפתח את כישורי התלמיד לאורך כל השנים. כלומר, ההתאמות לא מאושרות אוטומטית בעקבות אבחון.

התאמות בסמכות הוועדה הבית ספרית (מתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה): הארכת זמן, הגדלת שאלון, התעלמות משגיאות כתיב.

התאמות בסמכות הוועדה המחוזית (המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה, דרך ההצגה, במתן תגובה ובתוכן): שעתוק הבחינה, הקראה על ידי בוחן ניטרלי, הכתבה לבוחן ניטרלי, בחינה בעל פה, מבחן מותאם.

- ההתאמות שיאושרו בוועדה (בית ספרית/מחוזית/ערר) עבור התלמיד, יהיו תקפות בהתאם למצוין באישור ובכפוף לנהלי האגף ללקויות למידה המתעדכנים מידי שנה. תוקף האישור הינו עד תום לימודיו של התלמיד בתיכון ועד גיל 25.

למידע נוסף ומפורט בנושא הערכות, בדיקה ובקרה:

קישור 1: למסמך התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב במקצוע מחשבת ישראל ממ"ד - הערכות בדיקה ובקרה לקראת בחינות הבגרות בשנה"ל תש"פ.

קישור 2: למסמך המתאר את מודל העבודה למול חשד ללקויות למידה.

אופן המענה על המבחן המותאם במחשבת ישראל:

המבחן המותאם הוא התאמה בדרכי היבחנות הניתנת לאור המלצות המבוססות על עדות הצוות החינוכי ומגובות באבחון פסיכודידקטי. מידע זה עובר לדיון ואישור ועדת התאמות מחוזית. "מבחני הבגרות המותאמים יכללו את כל חומר המידה בבחינת הבגרות. הבחירה המתאפשרת בבחינה מותאמת, לא תאפשר להוריד מחומר הלימוד לבחינה" (מתוך הנחיות המזכירות הפדגוגית).

• **מבחן מותאם - יחידת אמונה וגאולה**

חלק 1: התלמיד יענה על שאלה אחת מתוך שלוש לבחירתו

חלק 2: התלמיד יענה על שתי שאלות מתוך ארבע

חלק 3: התלמיד יענה על שאלה אחת מתוך שתיים לבחירתו

ערכה של כל שאלה יהיה 25 נקודות

• **מבחן מותאם לעולים חדשים ביחידת אמונה וגאולה**

עולים חדשים הזכאים למבחן מותאם יענו רק על 3 שאלות מתוך 5 שאלות.

• **נבחנים אקסטרניים [סמל ראשי: 038180] – ביחידת אמונה וגאולה – שאלון**

038182

(ניקוד לשאלון מותאם)

מבחן מותאם – שאלון 038182 : התלמיד יענה על 5 שאלות כמפורט להלן : חלק ראשון – התלמיד יענה

על 2 שאלות. $24 \times 2 = 48$ נקודות. חלק שני – התלמיד יענה על 2 שאלות לכל שאלה $20 \times 2 = 40$

נקודות. חלק שלישי - התלמיד יענה על שאלה אחת ויקבל 12 נקודות. סה"כ 100 נקודות.

• **מבחן בע"פ:**

ציון המבחן בעל פה יירשם על טופס 9544 ובאחוזים בלבד. הוראות מפורטות בעניין הבוחנים בעל פה

יתפרסמו על ידי אגף הבחינות. ציונים שנתיים יש לדווח באמצעות המנב"סנט ותכנות ההשלמה 24

שעות לפני קיום הבחינה.

5. שאלות עמ"ר ומדגם שאלות עמ"ר :

בשנים האחרונות העמקנו את הערך, המעורבות והרלוונטיות (עמ"ר) בלמידה, בהוראה ובהערכה. הדבר בא לידי ביטוי בפיתוח המקצועי ובשיח בכיתה. בשנה זו נעמיק ונרחיב את הנושא בהוראה-למידה-הערכה. אנו מבקשים מכם לשלב את השיח הזה בלמידה ובכיתות .

אנו מזכירים שעיקר מטרתנו היא הלמידה בכיתה, ושתשובה נכונה תהא רק תשובה המבוססת על ידע מתחום הדעת.

למאמרים בנושא שאלות העמ"ר ולשאלות נוספות בכלל תחומי הדעת ראו [כאן](#).

להלן [קישור לשאלות עמ"ר שנשאלו בשנים האחרונות במבחני הבגרות במחשבת ישראל](#) כפי שהופיעו בתחום הדעת שלנו – מחשבת ישראל ממ"ד - בבחינות הבגרות במועד קיץ תשע"ז – תשע"ח. חלופת הערכה – סמל שאלון 038183

בשנה הקרובה נעמיק ונרחיב את השיח על המעורבות, הרלוונטיות והערכיות בתוך הלמידה ובהערכה. אנו מבקשים מכם לשלב את השיח הזה בלמידה ובכיתות. כמו כן, נמשיך לשאול את שאלות העמ"ר במבחני הבגרות. שאלות העמ"ר בבגרות יכללו גם סעיפי ידע וערכים. אנו מזכירים שעיקר מטרתנו היא הלמידה בכיתה, ושתשובה נכונה תהא רק תשובה המבוססת על ידע של תחום הדעת.

בכדי ללמוד עוד על תפיסת העמ"ר ועל שאלות שנשאלו בבחינות הבגרות בתחומי הדעת השונים ראו [כאן](#)

6. נהלים וחלופות הערכה שאלון: 038183

מגוון חלופות הערכה ומחווים ניתן למצוא באתר "[מחשבת הלב – מדף וירטואלי](#)".
להלן קישור ל[דף נהלים לבניית חלופות בהערכה ביחידת אמונה וגאולה ומאגר מטלות לדוגמה](#) דוגמאות לחלופות ההערכה ניתן לראות במצגת חלופות ההערכה שנשלחה בעבר ומופיעה באתר מפמ"ר מחשבת ישראל. [לחץ כאן למצגת](#) אנו ממליצים לבנות את חלופת ההערכה בהתייעצות עם מדריך בית הספר [לחץ כאן לנהלים](#). ביה"ס ישמור את תיק החלופות במשך 3 שנים לצורך בקרת אגף הבחינות. ציוני חלופת ההערכה יש לדווח בטופס **9545** מקוון לשאלון 038183 (כניסה דרך המנב"ס-נט). אין מגבלה מוגדרת למועד הדיווח וניתן לדווח גם אחרי הבחינה החיצונית.

לאחר דיון מעמיק שקיימתי עם הנהלת אגף הבחינות – הגענו לסיכום הבא: שכר על הובלת חלופת הערכה או בדיקתה יינתן רק לחלופות הערכה [השקולות למטלת ביצוע](#), לדוגמה: הכנת טקס, יצירת סרט, עבודת חקר. המאפיין חלופות אלו הוא ביצוע מורכב ועבודת שטח. [הערה חשובה: כל מטלת ביצוע מהסוג הנ"ל ודומים לו חייבים להיות מלווים במחווון מדויק.](#)

המורים הנ"ל המעוניינים בשכר על עבודתם ימלאו טופס **9588** על עבודת חקר. (מורים שהובילו חלופות הערכה ולא אמורים לקבל שכר ירשמו את הציון על טופס **9545** .

7. שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בתחומי הדעת

בחודשים האחרונים נכתב והופץ מסמך משותף למזכירות הפדגוגית, המינהל הפדגוגי ומינהל חברה ונוער בנושא "שילוב המעורבות החברתית בחלופות בהערכה". המסמך נכתב כחלק מהתפיסה המערכתית לחינוך ערכי.

מסמך זה מחזק את התפיסה המדגישה כי הוראת תחומי הדעת תוך שילוב העיסוק בערכים תורמת ללמידה משמעותית. הוראה המתבססת על חיבור רלוונטי בין החומר הנלמד לעולמו של התלמיד, למידה המשלבת חוויה ערכית וחשיבה ביקורתית.

השילוב בין החלופות בהערכה בתחום הדעת למעורבות החברתית יכול להעמיק את הלמידה המשמעותית.

התכנית תסייע לתלמידים להבין וללמוד היטב את תחום הדעת מתוך ראיית הרלוונטיות של עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. לשילוב בין החלופות בהערכה למעורבות החברתית יש ערך חינוכי רב ביצירת מוטיבציה למעורבות אזרחית וחברתית כתוצאה מלמידה המחברת בין עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. בדרך זו נסייע לתלמידים בהתפתחותם האישית ובבניית זהותם ונחזק בהם את תחושת ערך העצמי, השייכות והמחויבות לקהילה, לחברה ולמדינה.

בשנת הלימודים תשע"ט אנו ממליצים למורים למחשבת ישראל ליישם בבית ספרם את המהלך על בסיס העקרונות שבמסמך המצ"ב. [קישור למסמך](#)

8. עולים חדשים [סמל ראשי: 038180] - סמל שאלון: 038184

הערה חשובה: במועד חורף ובמועד קיץ תש"פ, במקביל לכל מקצועות החובה, להזכירכם - המבחן לעולים החדשים יהיה מבחן חיצוני ולא מבחן בית ספרי, המבחן ייבדק במרבי"ד. המבחן יישלח לבתי הספר על ידי אגף הבחינות. על פי החלטה זו יינתן ציון שנתי כרגיל והמורים לא יצטרכו לבדוק את המבחן. העולים החדשים ייבחנו על פרק שני (פרק חובה) ופרק נוסף ארוך בחלופת הערכה.

עולים חדשים שיבחנו במבחן המיוחד לעולים (שאלון 038184) ייבחנו על פרק שני (פרק חובה), ובנוסף לכך המורה יתן להם ציון על פרק נוסף ארוך בחלופת הערכה כפי שיוסבר ב"מבנה המבחן" להלן.

תלמידים שהם עולים חדשים ואשר יבחנו במבחן הרגיל (שאלון 038180), יהיו זכאים לתוספת של 10 נקודות. במידת הצורך יש לוודא עם אגף הבחינות.

במסגרת המבחן העולים יענו גם על שאלות המתייחסות להוגה דעות אחד המופיע בפרק השני בקובץ

הוגי יהדות המזרח (ר' יוסף חיים מבגדאד – ה"בן איש חי) [בקישור](#)

מבנה המבחן: יש לענות על ארבע שאלות מתוך חמש. יש להשיב על שני הסעיפים בכל שאלה שעונים עליה. השאלות הן בסגנון הברריות הרגילות של השנים האחרונות ולכן אפשר בהחלט לתרגל שאלות עם התלמידים מברריות רגילות. הציון הסופי בבררות עולים ייקבע כך: (מדווחים עבור העולים שני ציונים):

1. ציון הערכה חלופית (30%) כמו לשאר הכיתה שאלון **038183** בטופס **9545** המקוון.

2. ציון המבחן החיצוני (70%). [כאמור לעיל - יינתן לעולים ציון שנתי].

מבחן מותאם לעולים חדשים ביחידת אמונה וגאולה:

עולים חדשים הזכאים למבחן מותאם יענו רק על 3 שאלות מתוך 5 שאלות.

יחידת אמונה וגאולה לעולים בבתי ספר ללא הכרה בציון שנתי (סמל ראשי: 038180)

שאלוני עולים לבתי ספר ללא הכרה בציון שנתי, סמל שאלון: 038172 התלמידים יבחנו רק על הפרק השני (אני מאמין) ויענו על 5 שאלות מתוך 6 שאלות. עולים חדשים ברמת הגבר 038372 - ראו פירוט להלן בסעיף 12 (עולים חדשים רמת הגבר).

9. נבחני משנה

1. יחידת בסיס 038181

במבחן החורף תש"פ יבחנו בשאלון 038181 רק נבחני משנה שנבחנו בעבר על פי תכנית הרפורמה. במידה ונבחנים אלו עשו חלופת הערכה (30%) ויש להם ציון, הם יוכלו להיבחן בחורף על טופס 038181. במידה ואין להם ציון בחלופת הערכה או שאין להם ציון כלל והם מעוניינים לתקן את ציון הבחינה החיצונית (70%), – יבחנו בשאלון 038182 ויענו על 3 פרקים ארוכים (שניים מתוך 1 3 4 6 [ולא רק על אחד] + פרק החובה 2) ועל פרק אחד קצר כיוון שאין להם חלופת הערכה.

במבחן הקיץ תש"פ – נבחני משנה ביחידה הראשונה שנבחנו בתכנית הרפורמה ויש להם ציון בחלופת הערכה, ייבחנו על שאלון 038181. נבחני משנה ביחידה הראשונה שאין להם ציון בחלופת הערכה ורוצים לתקן את הציון החיצוני, או שלא נבחנו כלל, ייבחנו בשאלון 038182. בשאלון זה יענו על 3 פרקים ארוכים ופרק אחד קצר.

2. נבחני משנה שנבחנו בעבר ביחידת – 038106 [מקבילת הגבר']

במבחני חורף תש"פ לא יהיו נבחני משנה ביחידות ההגבר. החל ממבחני הקיץ תשע"ט לא יהיו יותר שאלוני התכנית הישנה 038108, 038106 לאור העובדה שלא יהיו בקיץ שאלוני יחידה שנייה מהתכנית הישנה 038106 נבחני המשנה שנבחנו בעבר בשאלון זה, ייבחנו בשאלון 038382 ויענו על 2 סוגיות ארוכות מתוך 3 סוגיות ארוכות. (תורה ומצוות, בחירה והשגחה, עם סגולה)

10. נבחנים אקסטרניים [סמל ראשי: 038180] – ביחידת אמונה וגאולה – שאלון 038182

התלמידים יענו על שלושה פרקים ארוכים (פרק שני חובה) ופרק אחד קצר.

השאלון לאקסטרניים זהה לשאלון 038181 של התלמידים האינטרניים, אלא שהתלמידים נדרשים לענות בו על פרק ארוך נוסף (בחלק 1 יענו על שני פרקים מתוך 1 3 4 6, במקום רק על אחד, כי אין להם חלופת הערכה). (הניקוד יינתן כדלהלן: חלק ראשון: $12 \times 4 = 48$ נקודות. חלק שני $13 \times 3 = 39$ נקודות. חלק שלישי: $13 \times 1 = 13$ נקודות).

מבחן מותאם – שאלון 038182: התלמיד יענה על 5 שאלות כמפורט להלן: חלק ראשון – התלמיד יענה על 2 שאלות. $24 \times 2 = 48$ נקודות. חלק שני – התלמיד יענה על 2 שאלות לכל שאלה $20 \times 2 = 40$ נקודות. חלק שלישי – התלמיד יענה על שאלה אחת ויקבל 12 נקודות. סה"כ 100 נקודות.

11. יחידות ההגבר [סמל ראשי: 038580]

סמל שאלון חיצוני - 038381 30% מציון הבגרות.

סמל הערכה חלופית – 038383 **ידווח על טופס 9545 מקוון.**

מבנה כולל של בחינות הבגרות ברמת הגבר:

1 יח"ל - הציון של יחידת הספרות: (70% - מבחן הבגרות החיצוני; 30% - ההערכה החלופית)
1 יח"ל — הציון של יחידת אמונה וגאולה: (70% - מבחן הבגרות החיצוני; 30% - ההערכה החלופית)
3 יח"ל – רמת הגבר: (30% - מבחן הבגרות החיצוני; 70% - שקלול ההערכות החלופיות על היחידה הקצרה ו-2 היחידות הבית ספריות). משקל הציונים של התכנית הבית ספרית יחסית לסוגיה הקצרה ייקבע על ידי בית הספר. דוגמאות ליחידות בית ספריות ניתן לראות בקישור: [יחידה בית סיפרית](#)
ההלימה בחומרי הלמידה של יחידות ההגבר נמצאת באתר המפמ"ר בקישור: [הלימה בהגבר מחשבת ישראל ממ"ד](#)

השאלון החיצוני -038381

התלמיד יענה על סוגיה אחת מתוך שלוש סוגיות ארוכות: תורה ומצוות, עם ישראל, בחירה והשגחה. [החל מקיץ תשע"ט לא תהיה הלימה בסוגיית "בחירה והשגחה" במסגרת ההגבר. המבחן יהיה על כל החוברת.](#) בשתי הסוגיות האחרות, הארוכות יותר, ("תורה ומצוות" ו"עם ישראל עם סגולה") ההלימה תהיה כמו בשנים קודמות.

כמו"כ החל מקיץ תשע"ט התלמיד יענה בכל סוגיה על 5 שאלות מתוך 7 שאלות לכל שאלה 20 נקודות, לא תהיה חלוקה לפרקים בשאלון זה.

שאלון מותאם: תלמיד העונה לבחינה מותאמת יענה על 4 שאלות בלבד מתוך 5 שאלות. על כל תשובה יקבל 25 נקודות.

חלופות הערכה – 038383 (70% מהציון הכולל)

חלק זה של ההגבר יתבצע בחלופות הערכה. אנו ממליצים לשלב גם מבחן פנימי על תהליך הלמידה כדי שלא להעמיס על התלמידים חלופות הערכה. התלמידים ילמדו אחת מהסוגיות הקצרות (תפילה, אמונת חכמים, דת ומדע). יש להדגיש- חלופות ההערכה אינן באות להחליף את הלמידה הן בסוגיה הקצרה והן ביחידות הבית ספריות. לפיכך התלמידים ילמדו הן את הסוגיה הקצרה והן את היחידה הבית ספרית והמורה יחליט על איזה חומר לימוד מתוך יחידת הלימוד תתבצע חלופת הערכה. חלופת ההערכה תהיה כדלהלן:

א. חלופת הערכה על סוגיה קצרה (החלופה איננה באה בשום אופן למלא את לימוד הסוגיה כנ"ל).
ב. חלופות הערכה על שתי יחידות בית ספריות (חלופת ההערכה איננה באה בשום אופן להחליף את לימוד היחידות הבית ספריות אלא רק להוות חלופה לנושא מסוים בתוך היחידה).

הציון בחלופות הערכה יהיה שקלול של סעיפים א' + ב'. משקלן של שתי היחידות הבית ספריות יהיה גבוה יותר ממשקל הסוגיה הקצרה. את ציוני חלופת ההערכה יש להזין על טופס 9545. מורים המעוניינים לקבל שכר על חלופת ההערכה - תלמידיהם יעשו חלופת הערכה הכוללת עבודת שטח ומחקר כגון: עבודת חקר, יצירת סרט, הכנת טכס - המאפיין יצירות אלו הוא ביצוע מורכב ועבודת שטח - עיין לעייל סעיף 6. יש להזין את הציון על טופס 9588.

12. עולים חדשים - רמת הגבר [סמל ראשי: 038340]

סמל השאלון לרמת ההגבר (עולים) 038384

הציון ברמת ההגבר יהיה מורכב מהרכיבים הבאים:

1. מבחן מפמ"ר. המבחן יישלח לבתי הספר ע"י אגף הבחינות על פי הזמנה. המבחן יהיה על סוגיה אחת ארוכה (מתוך 3 הסוגיות: תורה ומצוות, עם ישראל עם סגולה, בחירה והשגחה) המבחן ייבדק בבית הספר (משקל הבחינה יהיה 30% מהציון הכולל) והציונים ישלחו אל המרב"ד.
2. דיווח המבחן יהיה על טופס 9544 ידני (באישור המפמ"ר).
3. חלופות הערכה על חוברת אחת קצרה (מתוך הסוגיות: תפילה, אמונת חכמים, דת ומדע) ושתי יחידות בית ספריות. (70% מהציון הכולל). מומלץ לקיים מבחן פנימי כחלק מתהליך ההערכה ולא רק חלופות כדי שלא להעמיס על התלמידים חלופות הערכה. הציון ידווח על טופס 9545 מקוון.
4. במידה וחלופת ההערכה הייתה מטלת ביצוע הציון ידווח על טופס 9588.

יחידת הגבר לעולים בבתי ספר שאין להם הכרה בציון שנתי, שאלון: 038372, המבחן יהיה חיצוני וייבדק במרב"ד. תלמידי בתי ספר אלו יענו על 2 סוגיות ארוכות מתוך 3 סוגיות. בכל סוגיה יענו על 4 שאלות מתוך 5 שאלות.

13. בתי ספר הנבחרים בהגבר הן במחשבת ישראל והן בספרות.

תלמידים שירחיבו ללימודי הגבר בספרות ומחשבת ישראל (הגבר בשני המקצועות) - ילמדו :
מקצוע אחד במבנה רגיל, משמע, יחידות החובה בספרות ומחשבת ישראל + 3 הגבר במקצוע המדובר.
המקצוע השני יהיה תכנית ייחודית בתיאום עם אגף תכניות ייחודיות. הבחירה מה ללמוד כתכנית ייחודית ומה ללמוד כבגרות רגילה עם בחינות חיצוניות תישאר בידי הנהלת בית הספר.

14. השכלה כללית לכתות י' – סמל שאלון 02083 ומדווח בטופס מקוון; 9545.

בשנת הלימודים תשע"ט למדו יותר מ-50 בתי ספר את יחידת הלימוד החדשה: ["חזון החמ"ד בראי מחשבת ישראל"](#) במסגרת השכלה כללית. יחידת הלימוד מופיעה באתר המפמ"ר. מדריך למורה בקישור להלן: [קישור: חזון החמד בראי מחשבת ישראל - מדריך למורה](#)
בתי ספר המעוניינים ללמוד את יחידת חזון החמ"ד בראי מחשבת ישראל מתבקשים ליצור קשר אישי עם המפמ"ר בטלפון נייד: 0506283216 .
בתי ספר המעוניינים ביחידת השכלה כללית שנבחרה בעבר על ידי בית הספר יוכלו להמשיך ביחידה זו. הערכת הלמידה להשכלה כללית תתבצע באמצעות חלופת הערכה. בית הספר יוכל ליזום חלופות הערכה נוספות ומגוונות על פי שיקול דעתו. דוגמאות לחלופות הערכה ומחוונין לחלופות הערכה אפשריות ניתן לראות בסעיף 7 בחוזר זה ובאתר ["מחשבת הלב – מדף וירטואלי"](#), חלופת ההערכה תיבדק על ידי המורה ותדווח בטופס 9545 מקוון.

15. תכניות תמ"ר וחלוצי הערכה: סמל שאלון תמ"ר - 038188

תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה הן תוכניות הערכה ממירות בגרות. אלו תוכניות חינוכיות פורצות דרך המקדמות הערכה של תכנית הלימודים הקיימת בדרכים ייחודיות של חלופות הערכה. כל אחת מהתוכניות מותאמת לצורכיהם השונים של בתי הספר, והן מבוססות על תפיסת עולם חינוכית ייחודית המקדמת למידה משמעותית.

הצטרפות לכל אחת מהתוכניות ואישור התוכנית הבית ספרית, מותנים בעמידה בתנאי הסף המנהליים שקבע האגף לחינוך על יסודי (הכרה, שק"ד, ציונים) ובאישור פדגוגי של מפמ"ר תחום הדעת (בתוכנית תמ"ר נדרש גם אישור פדגוגי של אגף א' לפיתוח פדגוגי).

החל משנה"ל תשע"ט חל נוהל חדש להערכה חיצונית של התכניות. לקריאת הנוהל – ראו [כאן](#)

- מצו"ב נוהל הצטרפות מעודכן לתוכניות ממירות בחינות בגרות לשנת תשפ"א!
הנוהל הוא אחיד לכלל תחומי הדעת והוא מפורסם בעמוד אגף א' לפיתוח פדגוגית באתר מזכירות הפדגוגית, תוכלו לקרוא את הנוהל בקישור הבא:

<https://edu.gov.il/mazhap/Development/Pages/home-page.aspx>

16. תכנית לימודים במחשבת ישראל ממ"ד למתגיירים.

סמל השאלון 1 יח"ל מתגיירים – 38161 .

לקראת מבחן הבגרות, ביחידה ראשונה – אמונה וגאולה - קיץ תש"פ. התכנית מורכבת ממבחר הוגי דעות שנלקחו מהפרקים של יחידת הלימוד "אמונה וגאולה". בקישור: [תכנית לימודים למתגיירים](#) . המקורות הותאמו לרמתם של המתגיירים ואף שומרים על רמה נאותה של המבחן, כראוי למבחן בגרות. עבור המתגיירים נבחרו בסך הכל 30 מקורות מתוך 180 מקורות שנמצאים בחוברת "אמונה וגאולה". כל אחד מהתלמידים חייב ללמוד במהלך שנת תש"פ את כל המקורות. המבחן יהיה מבחן מפמ"ר חיצוני.

להלן הנחיות אגף הבחינות:

1. רשימת התלמידים הזכאים להיבחן במחשבת ישראל ממ"ד ברמת 1 יחידת לימוד, תיקבע על סמך אישור מנהל בית הספר ומפקח בית הספר,
2. אישור הבחינה יתחיל במועד קיץ תש"פ 2020.
3. שאלון המפמ"ר יהיה בחינה בכתב במועד הבחינה הרגיל שנקבע ע"י אגף הבחינות.
4. מחברות הבחינה יועברו אל המרב"ד לבדיקה חיצונית בהערכה אחת.
5. ההיבחנות בשאלון 38161 פוטרת את הנבחנים מהיבחנות במחשבת ישראל 1 יחידת לימוד (בשאלון הרגיל).

17. כניסה לאתרים:

אתר מפמ"ר: הקלדה בגוגל: [מחשבת ישראל – ממ"ד](#).

אתר מחשבת הלב: שם משתמש: מחשבתלבמורה (ללא רווחים). סיסמה: 1425
לידיעתכם: בימים אלו אנו עובדים על אתר אינטרנטי חדש ב"מחשבת ישראל" שיסתיים בע"ה בקרוב. תישלח הודעה מיוחדת בנידון למורים.
לאתר החדש עם חומרי ההוראה יש ללחוץ - [כאן](#).

באתר האינטרנטי החדש הולך ונבנה מאגר מבחנים, בגרונות ומתכונות. המבחנים נועדו למורים בלבד (נא לא להעביר לתלמידים). ולכן כדי להיכנס אליהם יש צורך בסיסמה: מבחן1234, המאגר בקישור:

[מאגר מבחנים](#).

מבחנים נוספים יועלו בקרוב. ניתן לשלוח מבחנים שעשיתם לתלמידים אל מדריכת מחשבת ישראל - גב' מיכל מרמור, שתעלה אותם לטובת כולם.

18. השתלמויות וימי עיון:

במהלך שנה"ל תש"פ תתקיימנה בע"ה השתלמויות מקוונות בנושאים שונים ומגוונים. הודעה תישלח בהקדם. כולם מתבקשים להירשם להשתלמויות השונות כדי להעשיר את עולמם וידיעותיהם וגם לקבל גמול... לקראת קיץ תשע"ט מתוכננת בע"ה ההשתלמות השנתית. השתלמות זו תהיה מורכבת משלושה חלקים: השתלמות במכללת בית-וגן, השתלמות בבנייני האומה (במסגרת מנהיגי חינוך) והשתלמות במחשבת ישראל במסגרת כנס חמ"ד נחלים. פרטים מדויקים על מבנה ההשתלמות בכללה, יתפרסמו בהמשך השנה. למורים שישתתפו בשלושת החלקים ובהשתלמות המשך תוכר השתלמות של 30 שעות. כל המורים מתבקשים להשתתף בהשתלמויות אלו.

19. קישור לתיק תכניות לימודים במחשבת ישראל תש"פ

כל המורים והמורות מתבקשים לפתוח את הקישור: [תיק תכניות לימודים לעובדי הוראה - מחשבת ישראל - ממ"ד חט"ע](#) בתוך תיק זה תוכלו למצוא את הנושאים הבאים בהקשר ליחידת הלימוד אמונה וגאולה: ידע, ערכים, מיומנויות ודרכי ההוראה. בתוך סעיף דרכי ההוראה תוכלו למצוא מגוון פעילויות מסודרות על פי הנושאים הנלמדים. מומלץ מאד!

20. "התמונה הישראלית"

תמונה ישראלית" הוא מיזם חדשני המעניק חוויות לימוד ייחודית, באמצעותו יכולים תלמידים לחוות עשרות אירועים מרכזיים שעיצבו את המדינה, לחקור אודותם ולהעמיק בהם. המיזם כולל שלושה חלקים: 1. ציר זמן מודפס המיועד לתלייה בבית הספר. 2. אפליקציית מציאות רבודה, הניתנת להורדה לטלפון חכם ומיועדת לשימוש בקרבת ציר הזמן המודפס. 3. אתר אינטרנט "70 שנה למדינה" המציע מידע נוסף להעמקה וכן פעילויות חינוכיות משלימות. משרד החינוך, בהובלת המזכירות הפדגוגית פיתח את המיזם "תמונה ישראלית" לרגל שנת ה-70 למדינה. המיזם נועד לשימוש בשנים הבאות, מזמינים את כולכם להשתמש ב"תמונה הישראלית", ליהנות ממנה, להרחיב ולהעמיק בנושאים רלוונטיים וגם לשלב אירועים נוספים.

21. רשימה ודרכי התקשרות עם מדריכי מחשבת ישראל

שם המדריך	כתובת	טלפון	מייל	אזור ההדרכה ותפקיד
הרב ד"ר יוחאי רודיק	שושנה 9 קריית משה, ירושלים	0506283216	yohairu@education.gov.il	מפמ"ר מחשבת ישראל
ד"ר חנה ריקלין	הרקפת 11 עלי מיקוד 4482800	0548038982	hanariklin@gmail.com	מחוז התיישבותי מנח"י, חיפה.
הרב ד"ר חגי שטמלר	הרב יצחק נסים 118 ירושלים.	0547551903	Hagay.shtamler@gmail.com	ארצי + ת"א + מרכז
הרב אלחנן פרינץ	נחל צאלים 12/7 בית שמש	0523477358	rabbiprins@gmail.com	מחוז מרכז
הרב אורן דמארי	ישיבת נווה הרצוג ניר גלים	0523121578	orendamari@gmail.com	דרום: אשדוד ודרומה
פנינה רותם	אולפנת רעיה בית אל	0528209936	Pninarotem1@gmail.com	מחוז ירושלים
שמואל מאור	חזקיהו המלך 46' ירושלים	0505974040	Shm5maor@gmail.com	ארצי + מנח"י + ת"א
הרב גלעד שטראוס	כפר פינס	0523573801	gilad@ulpanakp.org	התיישבותי
מיכל מרמור	הדובדבן 4 עפרה	0525802838	Michalkatz10@gmail.com	ארצי
אלעד ברזילי	רחוב דן 6 עכו	0523370579	yaelad3@gmail.com	צפון
הרב ד"ר ידידיה הכהן	ת.ד. 515 בית אל	0546713960	yedidyahacohen@gmail.com	ארצי: חקר + חינוך לחשיבה + הערכה חלופית + מחוז ירושלים
בילא בן פרדג'	רח' דוד אלעזר 25 שדרות	0506944666	bela324@gmail.com	מחוז דרום + ארצי
הרב משה שבתאי	חריש	0523114123	Shabtai1974@gmail.com	מחוז חיפה
הרב אליאסף ליבי	יצחק כצנלסון 7 דירה 6 - נתניה	0525666536	libi41@gmail.com	מחוז תל אביב

22. מספרי השאלונים במחשבת ישראל:

- 038181** אמונה וגאולה מבחן חיצוני (נבדק במרב"ד)
- 038182** אמונה וגאולה לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה (נבדק במרב"ד)
- 038183** אמונה וגאולה הערכה חלופית (נבדק על ידי המורה ומדווח **בטופס 9545 מקוון**, בתי ספר הזכאים לתשלום עבור חלופות ההערכה ימלאו **טופס 9588** כמפורט בסעיף 6)
- 038184** אמונה וגאולה מבחן חיצוני לעולים. (יבדק במרב"ד)
- 038172** אמונה וגאולה מבחן חיצוני לעולים בביה"ס ללא הכרה בציון שנתי (יבדק במרב"ד)
- 038381** יחידת הגבר חיצונית (יבדק במרב"ד)
- 038382** – שאלון לנבחני משנה מחליף את שאלון 038106
- 038383** – הערכה חלופית של יחידת ההגבר (יבדק על ידי המורה ומדווח **בטופס 9545 מקוון**)
- 038384** שאלון לרמת ההגבר לעולים. **ידווח על טופס 9544 ידני (באישור המפמ"ר)**
- 038372** – יחידת הגבר לעולים בבתי ספר שאין להם הכרה בציון שנתי (יבדק במרב"ד)
- 38106** בגרות תכנית ישנה יחידת ראשונה (יבדק במרב"ד) – עדכונים בהמשך בהתאם להנחיות אגף הבחינות.
- 38108** בגרות תכנית ישנה יחידת הגבר (יבדק במרב"ד) – עדכונים בהמשך בהתאם להנחיות אגף הבחינות.
- 038188** – עבודת חקר (יבדק על ידי המורה וידווח **בטופס 9588 מקוון**)
- 02083** – השכלה כללית בכיתה י' (יבדק על ידי המורה וידווח **בטופס 9545 מקוון**)
- 38161** - 1 יח"ל מתגיירים.
- 038188** – סמל שאלון תמ"ר

* *

אנו מאחלים לכם לימוד פורה ומשמעותי
מעריכים את ההשקעה והמסירות של כולכם.
מאחלים לכל תלמידנו הצלחה במבחני הבגרות
ובעיקר בהפנמת הלמידה אל דרכם בחיים.

יוחאי רודיק וצוות ההדרכה

* *

העתקים:

ד"ר מירי שליסל – יו"ר המזכירות הפדגוגית
ד"ר אברהם ליפשיץ – ראש החמ"ד
מחמדי"ם במחוזות השונים
גב' דליה פניג – סגנית יו"ר המזה"פ ומנהלת אגף א' לפיתוח פדגוגי
הרב יובל אוליבסטון - מנהל אגף א' מורשת
גב' דסי בארי - מנהלת אגף א' לחינוך על-יסודי
מר דויד גל – מנהל אגף הבחינות
מנהלי מחוזות במשרד החינוך
צוות ההדרכה – מחשבת ישראל